

PROGRES

DOPRINOS PROMENAMA

PROGRES

DOPRINOS PROMENAMA

LISTA SKRAĆENICA

BDP	Bruto domaći proizvod
CFCU	Sektor za ugovaranje i finansiranje programa iz sredstava Evropske unije (eng. Central Funding and Contracting Unit)
CIF	Fond za učešće građana
DEU	Delegacija Evropske unije
DU	Dobro upravljanje
EU	Evropska unija
EU PROGRES	Program evropskog partnerstva sa opštinama
FIDIC	Međunarodna federacija inženjera konsultanata
HACCP	Analiza opasnosti i kritične tačke kontrole
IPA	Instrument za pretpristupnu pomoć
IZG	Istraživanje zadovoljstva građana
LAP	Lokalni akcioni plan
LSU	Lokalna samouprava
MEI	Ministarstvo za evropske integracije
MIP	Mali infrastrukturni projekat
MMP	Mala i mikro preduzeća
MRR	Mehanizam za rodnu ravnopravnost
MSP	Mala i srednja preduzeća
NALED	Nacionalna alijansa za lokalni ekonomski razvoj
NVO	Nevladina organizacija
NZS	Nacionalna služba za zapošljavanje
OCD	Organizacija civilnog društva
PCM	Upravljanje projektnim ciklusom (eng. Project Cycle Management)
PDP	Poziv za dostavljanje predloga
PO	Područje odgovornosti
PDR	Plan detaljne regulacije
PRAG	Praktični vodič za ugovorne postupke za eksterne aktivnosti EU
ROB	Rodno osetljivo budžetiranje
RR	Rodna ravnopravnost
SCO	Švajcarska kancelarija za saradnju (eng. Swiss Cooperation Office)
SDC	Švajcarska agencija za razvoj i saradnju (eng. Swiss Development and Cooperation Office)
SKGO	Stalna konferencija gradova i opština
UNOPS	Kancelarija Ujedinjenih nacija za projektne usluge
VIP	Veliki infrastrukturni projekti

Izradu ove publikacije podržale su Evropska unija, Vlada Švajcarske i Vlada Republike Srbije preko razvojnog programa Evropski PROGRES.

Program Evropski PROGRES je isključivo odgovoran za sadržaj publikacije koji ne predstavlja neophodno stavove Evropske unije, Vlade Švajcarske i Vlade Republike Srbije.

Svi termini koji se u publikaciji koriste u gramatičkom muškom rodu podrazumevaju prirodni muški i ženski rod osoba na koje se odnose.

SADRŽAJ

UVODNA REČ	04
O EVROPSKOM PROGRES-u	07
BUDŽET, PARTNERI I OPSEG PROGRAMA	08
OSTVARENE PROMENE	11
JAČANJE LOKALNE UPRAVE	13
KONKURENTNOST LOKALNE EKONOMIJE	19
SOCIJALNO UKLJUČIVANJE	25
KOMUNIKACIJA I PODIZANJE JAVNE SVESTI	31
KAKO SMO DOPRINELI PROMENAMA	35
ZAVRŠNA REČ	46

VIDLJIVA PROMENA

Grem Tindal

Menadžer programa Evropski PROGRES

Na samom smo kraju ovog kompleksnog, intenzivnog, strateškog programa, sprovedenog u saradnji sa 34 opštine jugoistočne i jugozapadne Srbije. Tokom protekle više od tri godine Srbija je uspela da se izbori sa poplavama i drugim prirodnim katastrofama, migracionom krizom, kao i da sprovede četiri izborna ciklusa. Suočavanje sa ovim izazovima zahtevalo je fleksibilnost, prilagođavanje, strpljenje i posvećenost svih nas, kao i korisnika i korisnica našeg programa.

Kao neko ko zagovara i primenjuje participativni pristup, možemo da kažemo da smo zajedno sa našim donatorima, Evropskom unijom i Vladom Švajcarske, i našim partnerima – resornim ministarstvima Vlade Srbije, posebno Ministarstvom za evropske integracije, sa lokalnim samoupravama, nevladinim i međunarodnim organizacijama, preduzetnicima i onima koji će to postati, kao i svima iz područja obuhvaćenog Programom – postigli mnogo.

Pred nama su opipljivi rezultati 254 projekta – poboljšani kapaciteti lokalne uprave, bolji uslovi za razvoj infrastrukture, povoljnija klima za razvoj biznisa i pojačana društvena inkluzija.

U skladu s napretkom koji je Srbija ostvarila na listama Foruma Svetske banke za razvoj biznisa i globalnu konkurentnost (eng. Doing Business and Global Competitiveness Forum), Evropski PROGRES je doprineo poboljšanju indeksa konkurentnosti opština u 31 lokalnoj samoupravi, prevashodno zahvaljujući boljem upravljanju resursima, boljem urbanističkom planiranju i gradnji, pojačanim kapacitetima lokalnog ekonomskog razvoja i boljim politikama u socijalnim pitanjima.¹ Građani su zadovoljniji radom lokalnih samouprava nego u periodu pre nego što je Program započeo s radom, imaju više poverenja u lokalne institucije i primećuju postepeni rast životnog standarda – to su pokazatelji doprinosa Evropskog PROGRES-a i ostvarenja nekih pozitivnih promena na lokalnom nivou.²

¹ Studija konkurentnosti u 34 opštine jugoistočne i jugozapadne Srbije sprovedena je početkom 2014. godine kako bi se odredili polazni indikatori za merenje programskog doprinosa ostvarenju određenih ciljeva. Program je pratio i analizirao promene indeksa konkurentnosti opština za period 2015–2016. godine i 2016–2017. godine.

² Evropski PROGRES i njegov prethodnik, EU PROGRES, sproveli su Istraživanje zadovoljstva građana 2010, 2013. i 2017. godine, čime je Programu omogućeno da prati kako građani gledaju na učinak lokalnih samouprava i stanje u njihovim zajednicama.

Nakon što je ustanovljeno da je nezaposlenost najveći izazov, Program je nastojao da postavi temelje za unapređenje ekonomskih aktivnosti.

Podržali smo osnivanje 96 preduzeća i pomogli da 32 postojeće firme postanu konkurentnije. Neposredno zahvaljujući našoj podršci, preko 700 ljudi dobilo je stalan posao, a 255 zaposleno je na određeno vreme. Programska podrška razvoju tehničke i planске dokumentacije, kao i nekoliko građevinskih projekata u vezi sa industrijskim zonama doprineli su naporima Vlade i lokalnih samouprava da otvore vrata investitorima. Projektna linija u vrednosti od 29 miliona evra i projektna dokumentacija za ključne industrijske i turističke zone od suštinskog su značaja za ekonomsko oživljavanje čitavog regiona, ukoliko uslede adekvatne pratne aktivnosti.

Izgradnja i rekonstrukcija obrazovnih, socijalnih i zdravstvenih ustanova, kao i poboljšanje komunalne infrastrukture istinski

popravljaju kvalitet života ljudi. Ponosni smo što naš doprinos predstavlja više od pukih „cigli i cementa“, jer smo u saradnji s opštinama korisnicama razvili ili revidirali lokalnu regulativu koja omogućava korišćenje objekata na odgovoran, transparentan, delotvoran, participatorni i nediskriminativan način, što i jeste glavni cilj kada je reč o dobrom upravljanju u lokalnim samoupravama.

Važno je, za kraj, istaći i da je svojim radom na socijalnoj inkluziji Evropski PROGRES pružio pomoć velikom broju ranjivih osoba (7.570 korisnika, pre svega žena i pripadnika romske populacije) kroz ekonomsko osnaživanje ili posredovanje pri zapošljavanju, tako što im je olakšao pristup zdravstvenoj zaštiti i obrazovanju, poboljšao pristup javnim službama i omogućio da ostvare svoja osnovna prava.

Na stranicama koje slede predstavljen je tek deo ostvarenog. Iako su rezultati impresivni, točkovi celokupnog razvoja na lokalnom i globalnom nivou uvek se okreću

postepeno. Naš cilj je stoga bio da doprinesemo mnogo značajnijim, nacionalnim i regionalnim naporima i možemo da budemo ponosni na ono što smo postigli – zajedno.

Bila je čast i privilegija biti deo Evropskog PROGRES-a. Nadam se da će ova publikacija služiti ne samo kao procena našeg uspeha već i kao osnova za nastavak rada na postignutom u budućnosti.

U ime tima Evropskog PROGRES-a i u svoje lično ime, svim našim partnerima zahvaljujem na posvećenosti i punoj podršci.

S poštovanjem,
Grem Tindal

Sem Fabrici

Nj.E. ambasador i šef Delegacije Evropske unije u Republici Srbiji

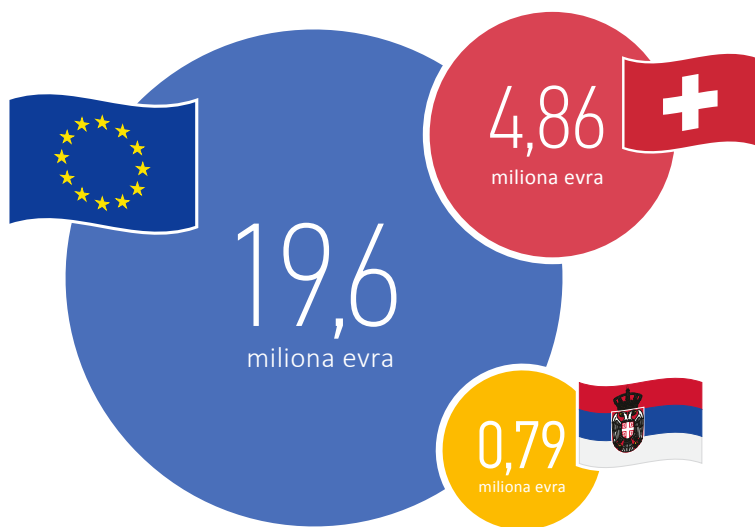
Poreski obveznici Evropske unije izdvajaju 200 miliona evra godišnje kako bi podržali Srbiju na njenom putu evropskih integracija. Ova sredstva, preko Evropskog PROGRES-a, direktno doprinose postizanju evropskih standarda na polju obrazovanja, društvene integracije i ekonomske budućnosti jugoistočne i jugozapadne Srbije, od čega će na kraju korist imati svi građani Srbije.

O EVROPSKOM PROGRES-U

Evropski PROGRES je zamišljen kao regionalni razvojni program koji treba da podrži održivi razvoj u 34 manje razvijene opštine jugoistočne i jugozapadne Srbije.

Program je doprineo jačanju lokalne uprave, stvaranju povoljne klime za razvoj infrastrukture i biznisa, omogućavanju društvene inkluzije i sprovođenju politike zapošljavanja.

BUDŽET I PARTNERI

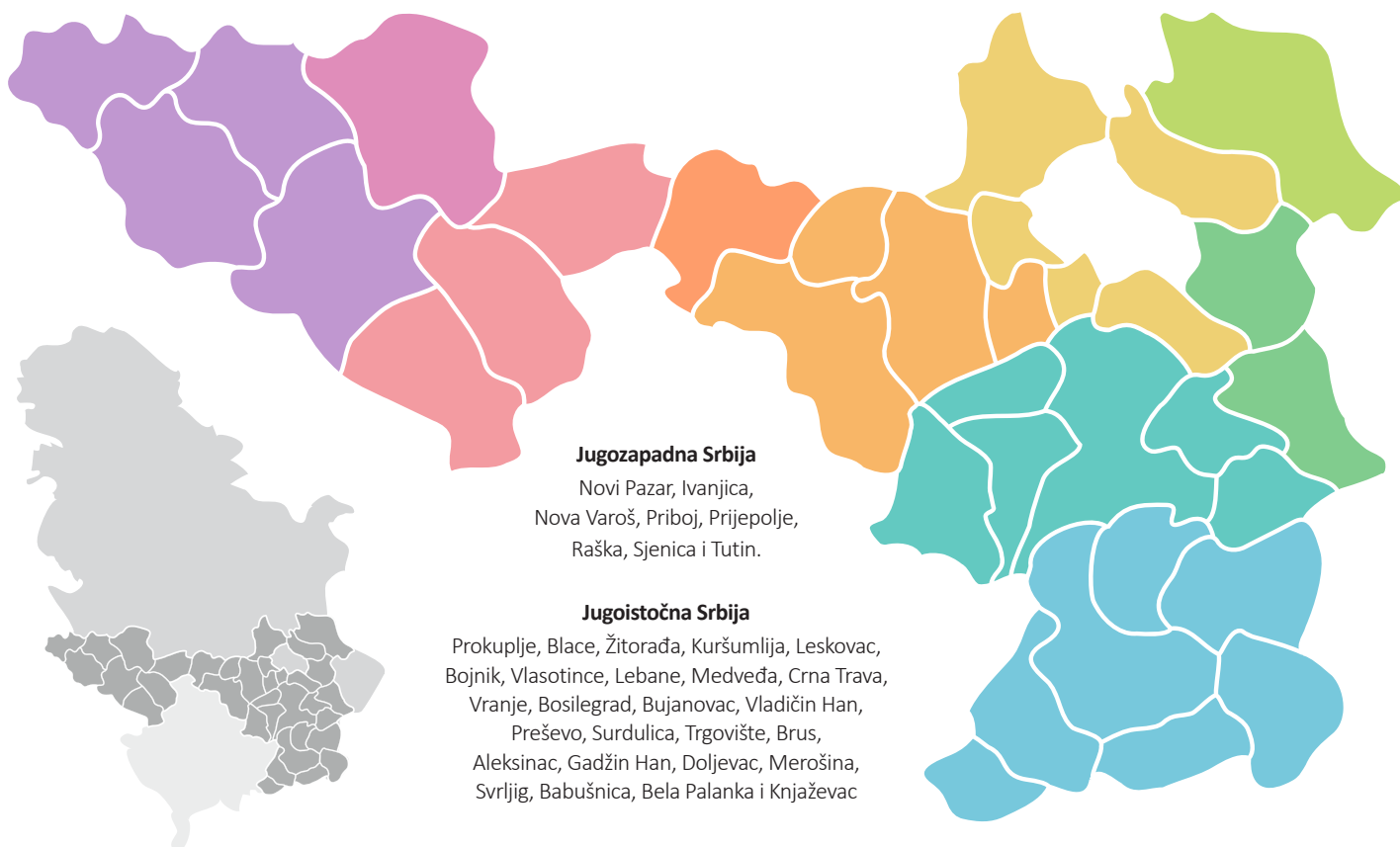
Evropski PROGRES je bio multidonatorski program finansiran sredstvima Evropske unije (EU), Švajcarske agencije za razvoj i saradnju (SDC) i Vlade Srbije.

Pripremom Programa i konsultacijama na nacionalnom i lokalnom nivou rukovodilo je Ministarstvo za evropske integracije³, a Program su sproveli Kancelarija Ujedinjenih nacija za projektne usluge (UNOPS) i 34 opštine jugoistočne i jugozapadne Srbije.

- Evropska unija je doprinela s 19,6 miliona evra
- Vlada Švajcarske obezbedila je 4,86 miliona evra
- Sedam miliona evra iz ukupnog budžeta izdvojeno je za prioritetne infrastrukturne projekte, sprovedene direktno preko Sektora za ugovaranje i finansiranje programa iz sredstava Evropske unije (CFCU)
- Vlada Srbije je, preko resornih ministarstava i opština, učestvovala sa 787.068 evra.⁴

³ Ministarstvo za evropske integracije osnovano je 27. 6. 2017, zvanično zamenivši Kancelariju za evropske integracije Republike Srbije (SEIO).

⁴ Navedeno sufinansiranje odnosi se isključivo na deo Evropskog PROGRES-a koji je UNOPS sprovodio. Dodatno sufinansiranje je bilo/biće obezbeđeno kroz deo Evropskog PROGRES-a koji sprovodi CFCU.

OPSEG

Evropski PROGRES usmerio je svoju pomoć ka procesu evropskih integracija Srbije i podržao ravnomerni društveno-ekonomski razvoj u četiri ciljne oblasti:

JACANJE LOKALNE UPRAVE

KONKURENTNOST LOKALNE EKONOMIJE

SOCIJALNO UKLJUČIVANJE

KOMUNIKACIJA I JACANJE SVESTI

83

93

78

GRANT METODOLOGIJA EVROPSKOG PROGRESA

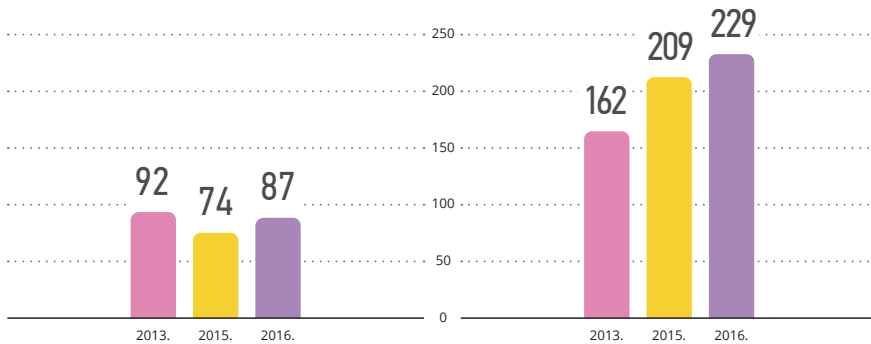

Jadranka Joksimović
ministarka za evropske integracije

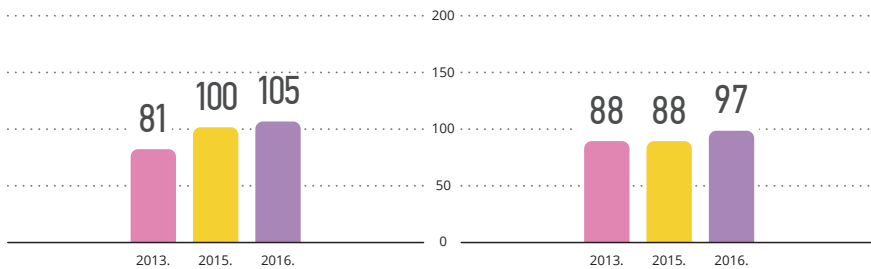
Jedan od osnovnih ciljeva evropskih integracija jeste ravnomeran regionalni razvoj. Ovo podrazumeva da identifikujemo i osnažimo lokalne nosioce razvoja, a to su i lokalne samouprave i mala i srednja preduzeća i građani. Samo takva Srbija može da bude i funkcionalna članica EU i samo na taj način građani mogu da osete konkretne koristi evropskih integracija.

OSTVARENE PROMENE

I KONKURENTNE PREDNOSTI

II UPRAVLJAČKI KAPACITETI

III EKONOMSKA POLITIKA

IV FINANSIJSKI KAPACITETI

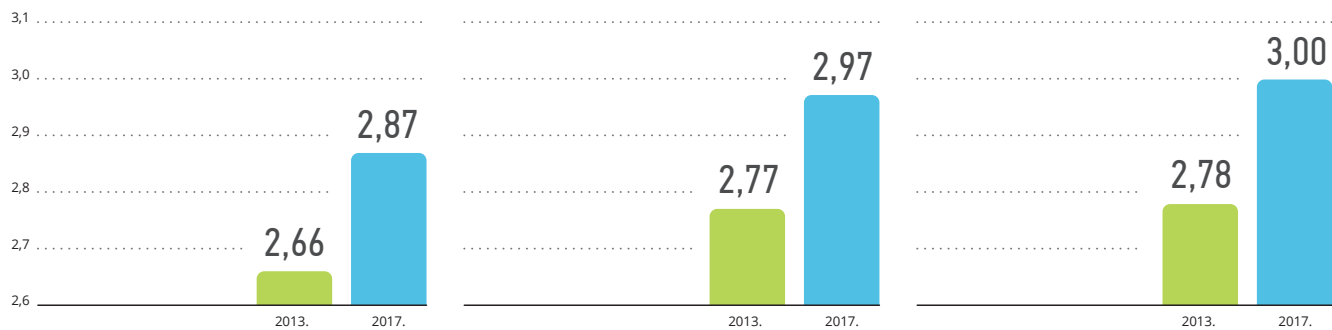
Program je pratio konkurentnost LSU pomažući prikupljanje i unos relevantnih podataka u Portal konkurentnosti – onlajn alat posebno dizajniran za ovu svrhu. Uz podršku Programa, podaci su prikupljeni za 2013/2014 godinu, 2015/2016 i 2017/2018. U poređenju sa 2013/2014, kumulativni podaci pokazuju porast od 22 procenta u nivoima konkurentnosti 31 LSU.

Rezultati najnovijeg od tri Istraživanja zadovoljstva građana, sprovedena između 2010. i 2017, pokazali su da se broj ispitanika koji smatraju da lokalne vlasti vode

računa o njihovim interesima i pružaju usluge koje odgovaraju njihovim potrebama stalno uvećava. Još jedan pozitivan pokazatelj je porast optimizma u pogledu

političke situacije, koji se krajem 2017. nalazio na dosad nezabeleženom vrhuncu.

PROSEČNA OCENA RADA OPŠTINSKE ADMINISTRACIJE

ZAINTERESOVANOST OPŠTINSKIH SLUŽBENIKA ZA PRUŽANJE BOLJIH USLUGA

RAD OPŠTINSKIH SLUŽBI

RAD OPŠTINSKOG RUKOVODSTVA

JAČANJE LOKALNE UPRAVE

Evropski PROGRES je uspostavio trajno partnerstvo s lokalnim samoupravama, radeći na jačanju lokalnog planiranja i upravljačkih kapaciteta i istovremeno poboljšavajući relevantni zakonodavni okvir, procedure i procese, sve u skladu s principima dobrog upravljanja.

Filip Ge

Nj.E. ambasador Švajcarske u Srbiji

Švajcarska je, koristeći pristup prilagođen lokalnom kontekstu, prenela znanje o principa dobrog upravljanja određenom broju opština u Srbiji, i tako zapravo doprinela većem legitimitetu lokalnih samouprava kada je u pitanju definisanje života građana i zajednica.

PLANIRANJE I REALIZACIJA KAPITALNIH INVESTICIJA

Programska tehnička pomoć za pripremu budžeta i pojednostavljivanje ciklusa kapitalnih investicija uvedena je u 15 opština, čime su lokalne samouprave dobile instrumente za dugoročnu i delotvornu identifikaciju, razvoj i finansiranje lokalnih kapitalnih projekata. Izrađeno je petnaest **programskih budžeta i planova kapitalnih investicija**.

Analiza rezultata ovih aktivnosti pokazala je da su lokalne samouprave s planovima kapitalnih investicija delotvornije razvile i finansirale kapitalne projekte, dok su opštine koje su dobile tehničku pomoć za pripremu programskih budžeta bile uspešnije u obezbeđivanju učešća građana, sprovodeći tokom procesa budžetskog planiranja 45 aktivnosti i koristeći raznovrsnije pristupe – između ostalog internet i budžetska istraživanja.

UNAPREĐEN REGISTAR PORESKIH OBVEZNIKA

Program je podržao povećanje poreskih prihoda, ažurirajući lokalne baze poreskih podataka u 16 opština. Kao rezultat, registrovano je 24.595 oporezivih imovinskih jedinica i 11.242 nova poreska obveznika, što je lokalnim samoupravama korisnicima⁵ omogućilo da uvećaju poreske prihode za 158.000.000 dinara u odnosu na 2016. godinu, odnosno za 93% u odnosu na osnovicu iz 2013.

PODRŠKA LOKALNIM PORESKIM UPRAVAMA

⁵ Aleksinac, Babušnica, Bela Palanka, Blace, Crna Trava, Gadžin Han, Priboj, Prijepolje, Trgovište, Vladičin Han, Ivanjica, Raška, Bosilegrad, Tutin, Preševo i Bujanovac.

POLAZIŠTE ZA DALJE USPEHE

Planovi detaljne regulacije su nacrti za potencijalno velike i uticajne opštinske projekte. Za kratko vreme nakon razvijanja PDR-a kroz Evropski PROGRES, prvi rezultati su mogli da se vide kroz realizovane investicije.

PDR za industrijsku zonu u Vlasotincu rezultirao je ulaganjem od 2,2 miliona evra i omogućio razvoj tehničkog projektovanja i izgradnju novih proizvodnih kapaciteta proizvođača elektronskih uređaja koji će otvoriti 250 novih radnih mesta.

U Ivanjici su odmah realizovana dva pripremljena PDR-a. PDR za industrijsku zonu Senjak omogućio je projektovanje, a zatim i implementiranje investicije vredne četiri miliona evra u izgradnju četiri gasne mreže - preduslov za izgradnju novog objekta i povećanje proizvodnje postojeće fabrike tekstila u industrijskoj zoni. Fabrika će posle ovog procesa moći da dobije sertifikat za korišćenje ekoloških resursa koji će poboljšati konkurentnost proizvoda. Po završetku radova, tekstilna kompanija će takođe omogućiti kreiranje 250 novih radnih mesta.

Drugi PDR za Turističko-rekreativnu oblast Jakovića Polje u Ivanjici omogućio je ulaganje od 220.000 evra za razvoj glavnog projekta za izgradnju sportske hale.

Ukratko, kvalitetna planska dokumentacija, koja je rezultat transparentnog i participativnog procesa, olakšava razvoj i jedan je od ključnih koraka u olakšavanju investicija u industriju.

Zoran Lazović
predsednik opštine Ivanjica

Proces prilagođavanja planova, koji je Evropski PROGRES ustanovio u skladu s postojećim zakonskim propisima, pomogao nam je da započnemo dijalog sa svim zainteresovanim stranama, što je ubrzalo realizaciju lokalnih projekata i dovelo do postizanja boljih rezultata.

PLANOVI DETALJNE REGULACIJE (PDR)

Uviđajući da su nove investicije u infrastrukturu direktno vezane za postojanje planova detaljne regulacije, Program je podržao lokalne samouprave u razvoju i usvajanju 36 planova detaljne regulacije, koji pokrivaju oblast od 2.038 hektara u 22 lokalne samouprave. Tu je uključeno i 18 detaljnih regulacionih planova za industrijske zone⁶, kao i 16 planova detaljne regulacije koji čine osnov za vrednovanje i očuvanje prirodnog i kulturnog nasleđa, kao i za razvoj turizma.⁷

Na početku procesa organizovana su javna predstavljanja planova za sve zainteresovane strane - obrađivače planova, investitore i građane, koji su doveli do formulisanja politika razvoja urbanih sredina prilagođenih lokalnim potrebama a u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom i relevantnim zakonima Evropske unije (EU). Kako bi se dodatno povećala transparentnost u procesu izrade, uspostavljene su alatke za e-upravljanje, kao što je posebna internet stranica i adrese e-pošte otvorene za upite. LSU su podstaknute da budu otvorene za razmatranje primljenih predloga kako bi se poboljšao kvalitet konsultacija i finalnih proizvoda, dok je vreme potrebno za usvajanje PDR znatno smanjeno.

Krajem 2017. ovakav pristup je dobio javno priznanje kada su tri PDR-a razvijena kroz Evropski PROGRES nagrađena na 26-om Međunarodnom sajmu urbanizma održanom u Nišu – PDR za Šehovića Polje u Prijepolju, PDR za Oblašinsko jezero u Merošini, a u kategoriji zaštite prirode i zaštite životne sredine kroz izradu studija, istraživanja i projekata, Strateška procena uticaja na životnu sredinu PDR koridora infrastrukture na području Prostornog plana parka prirode „Golija“ osvojila treće mesto.

Konačno, za prikupljanje najboljih praksi i naučnih lekcija kroz implementaciju, Evropski PROGRES je objavio publikaciju "Stimulisanje lokalnog održivog i ekonomskog razvoja kroz pripremu planova detaljne regulacije".

⁶ Babušnica, Blace, Bela Palanka, Ivanjica, Leskovac, Raška, Svrlij, Tutin, Vlasotince i Vranje.

⁷ Ivanjica, Knjaževac, Brus, Merošina Lebane, Surdulica, Kraljevo, Raška, Novi Pazar i Sjenica.

PLANOVI DETALJNE REGULACIJE

13

UNAPREĐENJE USLOVA ZA
POSTOJEĆE POSLOVNE AKTIVNOSTI

9

STVARANJE USLOVA
ZA INVESTICIJE

8

REVITALIZACIJA
ZAPUŠTENIH PODRUČJA

5

ZAŠTIĆENA PODRUČJA

1

REHABILITACIJA
BRAUNFIELD LOKACIJA

36

DRPova UKUPNO

GEOGRAFSKI INFORMACIONI SISTEM (GIS)

Evropski PROGRES podržao je razvoj geografskog informacionog sistema u 12 lokalnih samouprava. Ovaj instrument informacione tehnologije omogućava opštinama da sakupe, obrađuju i upravljaju prostornim podacima. Jednom ustanovljen, GIS olakšava planiranje razvoja, upravljanje resursima, donošenje odluka i prosleđivanje informacija javnosti i potencijalnim investitorima.

Radilo se i na obezbeđivanju **održivosti** GIS-a – uz opremu i obuku, podržano je i usvajanje opštinskih odluka i internih protokola, uključujući akcione planove GIS-a. Uz to je sačinjen i nacrt pravilnika namenjenog lokalnim samoupravama, s uputstvima za upotrebu opreme GIS-a, kako bi se lokalnim samoupravama pružile smernice za transparentno, delotvorno i održivo korišćenje ovog instrumenta.

OBUKA ZA FIDIC I PRAG

Kroz Program je rađeno i na jačanju opštinskih kapaciteta za ugovaranje, upravljanje ugovorima i evaluaciju infrastrukturnih projekata, a organizovana je i serija obuka o ugovornom modalitetu FIDIC (eng. International Federation of Consulting Engineers) i PRAG (Praktični vodič kroz ugovorne procedure za eksterne aktivnosti EU).

REFORME LOKALNE UPRAVE

Program je, u okviru reformi lokalne uprave, razvio pet reformskih paketa, kako bi doprineo povećanoj transparentnosti, poboljšanom planiranju, većoj odgovornosti, delotvornijem upravljanju javnim sredstvima i podstakao učešće građana. Reforme su implementirane u 13 opština⁸, putem usvajanja/revizije 21 lokalne regulative.

Aktivnosti okrenute implementaciji Smernica za razvoj veb-stranica državne uprave i usluge elektronske uprave sprovedene su u saradnji s Kancelarijom za informacione tehnologije, elektronsku upravu i socijalno uključivanje, kao i s Timom za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva (SIPRU). Zahvaljujući tome, u 13 opština⁹ sačinjeni su akcioni planovi daljeg razvoja, a u tri opštine¹⁰ uvedeno je 17 različitih onlajn usluga u vezi s državnim upravom.

⁸ Babušnica, Bela Palanka, Blace, Bojnik, Crna Trava, Lebane, Medveđa, Merošina, Nova Varoš, Prijepolje, Raška, Tutin i Vlasotince.

⁹ Nova Varoš, Ivanjica, Raška, Novi Pazar, Raška, Tutin, Brus, Kuršumljica, Babušnica, Crna Trava, Lebane, Medveđa, Vlasotince i Surdulica.

¹⁰ Novi Pazar, Raška i Ivanjica.

KONKURENTNOST LOKALNE EKONOMIJE

U nastojanju da poveća lokalnu konkurentnost, Evropski PROGRES je posredovao u obezbeđivanju 1,7 miliona evra pomoći lokalnim vlastima kako bi povećale kvalitet usluga koje pružaju građanima i preduzećima i istovremeno obezbedile uslove za razvoj infrastrukture. Obezbeđena je i pomoć za podršku razvoju malih i srednjih preduzeća, klastera, preduzetništva i grupa poljoprivrednih proizvođača.

UBRZAVANJE PROCESA IZDAVANJA GRAĐEVINSKIH DOZVOLA

Poštujući odredbe novog Zakona o planiranju i izgradnji, Evropski PROGRES je obezbedio tehničku pomoć za sve 34 opštine, organizujući obuku za 472 ljudi i pružajući im podršku pri unošenju urbanističke planske dokumentacije u Centralni registar planskih dokumenata, kako bi se izvršio prelazak na sistem elektronskog izdavanja građevinskih dozvola.

Ovaj projekat, realizovan u partnerstvu s Nacionalnom alijansom za lokalni ekonomski razvoj (NALED), doprineo je smanjenju prosečnog vremena potrebnog za izdavanje dozvola s osam na pet radnih dana. U Vranju, gde je pre projekta samo jedan zahtev podnet elektronskim putem, došlo je do potpunog prelaska na elektronski sistem, uz prijem 360 zahteva i rešavanje 93%. NALED je dodelio nagradu Brusu, gde je ostvaren najveći napredak na nacionalnom nivou – obrađeno je 72% više zahteva za izdavanje građevinskih dozvola nego u početku projekta.

Od 7.000 zahteva za izdavanje građevinske dozvole rešeno je 93%, što je napredak od 13% u poređenju s početkom projekta, dok je udeo odbijenih zahteva smanjen s 40% na 16%.

Zorana Mihajlović
potpredsednica Vlade Srbije i ministarka građevinarstva,
saobraćaja i infrastrukture

Rezultat ovog projekta je da 34 grada i opštine na jugu Srbije danas izdaju građevinske dozvole skoro dva puta brže nego kad je prvi put uvedena e-dozvola, a taj region je danas među najboljima u Srbiji u ovoj oblasti

SISTEM ZA ELEKTRONSKO IZDAVANJE GRAĐEVINSKIH DOZVOLA

Pod pokroviteljstvom Ministarstva građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture i u partnerstvu s Nacionalnom alijansom za lokalni ekonomski razvoj (NALED), Program je uspešno podržao lokalne samouprave u uvođenju Sistema za elektronsko izdavanje građevinskih dozvola, što je u 34 lokalne samouprave rezultiralo smanjenjem kako prosečnog vremena potrebnog za izdavanje građevinske dozvole s osam na pet dana, tako i smanjivanjem broja odbijenih prijavi.

RAZVOJ TEHNIČKE DOKUMENTACIJE

Evropski PROGRES je obezbedio bespovratna sredstva za razvoj 40 projekata za izgradnju društvene, komunalne, ekološke i ekonomske infrastrukture, tj. projekata „spremnih za izgradnju“ u vrednosti od 29 miliona evra. Sedam od petnaest lokalnih samouprava koje su Vladi već podnele zahteve za finansiranje projekata u vrednosti većoj od 8,6 miliona evra obezbedilo je budžete za obavljanje radova u iznosu od 3,3 miliona evra.

Programska pomoć pokrila je i bespovratna davanja lokalnim samoupravama i ugovore za implementaciju 20 infrastrukturnih projekata namenjenih poboljšanju života ljudi u jugoistočnoj i jugozapadnoj Srbiji. Procenjeno je da će projekti čiji je cilj poboljšanje pristupa zdravstvenim, obrazovnim, socijalnim i komunalnim službama pozitivno uticati na oko 170.000 korisnika.

TEHNIČKA DOKUMENTACIJA

40

projekata finansirano

3,3 miliona €

donatorskih sredstava
obezbeđeno

321.140 €

doprinos Programa

29 miliona €

vrednih projekata
spremnih za realizaciju

TOKOVI UŠTEDA

U okviru nastojanja da se u južnoj i jugozapadnoj Srbiji smanji rizik od poplava, rad na tehničkoj dokumentaciji za zaštitu od erozije i bujica na rekama Jablanica, Pčinja i Vlasina doveo je do stvaranja preduslova za obavljanje radova u vrednosti od četiri miliona evra, uključujući i izgradnju 27 antierozivnih pregrada, kako bi se u jedanaest lokalnih samouprava smanjila opasnost od bujičnih poplava.¹¹

Od 2010. godine, tokom delovanja Evropskog PROGRES-a i programa koji su mu prethodili, u slivu reke Raška podignuto je 13 pregrada, uz mini-brane u dužini od 650 metara, pošumljeno je 200 hektara, a zatravljeno 18,5 hektara zemljišta, sve u cilju zaštite Novog Pazara od poplava. Ovakav integrisan pristup sprečavanju i zaštiti od poplava pokazao se uspešnim već 2014. godine, kao i 2016, kad je grad spašen od poplava koje su pogodile Srbiju.

U poslednjoj fazi projekta, u podizanje pet pregrada na pet reka u jugozapadnoj Srbiji investirano je 250.000 evra.

¹¹ Lebane, Medveđa, Vlasotince, Crna Trava, Babušnica, Surdulica, Gadžin Han, Bela Palanka, Trgovište, Bujanovac i Vranje.

Nihat Biševac
gradonačelnik Novog Pazara

Ovaj projekat je dodatno zaštitio građane i građanke Novog Pazara i njihovu imovinu od poplava, a sa sigurnošću mogu da kažem da je doprineo i unapređenju kvaliteta života svih nas koji ovde živimo.

Majkl Davenport
Nj.E. ambasador i šef Delegacije Evropske unije
u Republici Srbiji od 2014. do 2017. godine

Mala i srednja preduzeća u zemljama Evropske unije igraju vodeću ekonomsku ulogu, omogućavaju otvaranje novih radnih mesta i podstiču ekonomski rast. Kroz programe kao što je Evropski PROGRES, Evropska unija pruža podršku upravo ovom sektoru, kao i vama, mladim ljudima, koji realizujete svoje preduzetničke ideje.

PODRŠKA PREDUZETNIŠTVU

Evropski PROGRES je nastojao da podrži preduzetništvo i poveća konkurentnost malih i srednjih preduzeća uvođenjem međunarodnih standarda kvaliteta, inovacijama i obezbeđivanjem bespovratnih davanja za nova preduzeća, dok su kroz bespovratna davanja dodeljena partnerskim projektima organizacija civilnog društva i lokalnih samouprava osnovana tri socijalna preduzeća.

Podrška ženskom preduzetništvu rezultirala je registracijom 43 preduzeća i zapošljavanjem 92 osobe. Pružanjem podrške malim i srednjim preduzećima, Program je doprineo povećanoj konkurentnosti lokalnih preduzeća i otvaranju novih radnih mesta, neposredno omogućavajući korisnicima da povećaju produktivnost i smanje operativne troškove. Podrška mikro i malim preduzećima obezbeđivanjem opreme za 16 ovakvih preduzeća generisala je širenje posla i otvaranje 43 nova radna mesta. Korisnička preduzeća investirala su 60.000 evra iz sopstvenih fondova u projekte društveno odgovornog poslovanja, čime je obezbeđen društveni napredak i ostvarena neposredna korist za 9.000 pripadnika ranjivih grupa.

43

PROIZVODNJA

18

PRERADA HRANE

6

INFORMACIONE TEHNOLOGIJE

29

USLUŽNE DELATNOSTI

96 preduzeća registrovano

32 postojeća preduzeća podržana

43 preduzetnice

22 mlada preduzetnika/ce

28 pripadnika/ca ranjivih grupa samozaposleno

3 socijalna preduzeća

957 novih radnih mesta otvoreno

702 stalnih zaposlenja

PORODIČNA FIRMA MLEKARA „VELIČKOVIĆ“

Pružanjem podrške mikro i malim preduzećima Evropski PROGRES je nastojao da poveća zaposlenost i doprinese jačanju lokalnih dobavljača, širenju tržišta i povećanju produktivnosti cele poslovne zajednice Srbije.

Porodična firma Mlekara „Veličković“ iz sela Alakince kraj Surdulice ima dugu tradiciju proizvodnje mleka i mlečnih proizvoda visokog kvaliteta. Tokom dve decenije ovom malom preduzeću pošlo je za rukom da poveća proizvodni kapacitet s 1.000 litara mleka dnevno i pet zaposlenih na 5.500 litara mleka, 22 zaposlena i 350 maloprodajnih objekata u zemlji i inostranstvu.

Firma je, zahvaljujući Evropskom PROGRESU, dobila hladnjaču za gotove proizvode, kao i pomoćna sredstva, što je rezultiralo delotvornijom upotrebom resursa, boljim transportom, smanjenjem ukupnih operativnih troškova i otvaranjem dva nova radna mesta.

Kako su preduzeća koje je Program podržao bila u obavezi da sprovedu društveno odgovorno poslovanje, Mlekara „Veličković“ je preduzela čišćenje rečnog korita reke Vrla u selu Alakincu i donirala svoje proizvode najranjivijim stanovnicima, u saradnji s nevladinom organizacijom „Životna pomoć“.

Milan Veličković
vlasnik Mlekare „Veličković“

Nova oprema Evropskog PROGRES-a omogućila nam je da povećamo količinu prevezene robe po turi, što je dovelo do smanjenja cene proizvoda, a time do uštede, i pomoglo otvaranju dva nova radna mesta u ovom malom, slabo razvijenom selu.

SOCIJALNO UKLJUČIVANJE

Tokom svog rada Evropski PROGRES je delotvorno rešavao pitanja socijalnog uključivanja, poboljšavajući pristup zaposlenju kako muškaraca, tako i žena, pomažući lokalnim samoupravama da razviju i primene lokalne politike bitne za integraciju najranjivijih i marginalizovanih grupa, uključujući nacionalne manjine, i promovišući međukulturni dijalog, kulturno nasleđe i postojeće prioritete.

SOCIJALNO UKLJUČIVANJE NAJBRANJIVIJIH I MARGINALIZOVANIH GRUPA

Deset lokalnih samouprava podržano je u sprovođenju mera **stručne obuke** iz lokalnih akcionih planova za zapošljavanje, čime je omogućeno stručno usavršavanje 335 nezaposlenih osoba (175 muškaraca i 160 žena) i olakšano zapošljavanje 184 osobe (112 muškaraca i 72 žene). Većina projekata bila je namenjena nezaposlenoj omladini, starosti do 30 godina, čime im je data mogućnost da steknu svoje prvo radno iskustvo.

338

ROMA/KINJA PODRŽANO
U STVARANJU PRIHODA

176

ROMSKE DECE POBOLJŠALO
ZNAJJE SRPSKOG JEZIKA
I MATEMATIKE

515

KORISNIKA/CA INFORMISANO
O RANIM BRAKOVIMA I PRIMILO
BESPLATNU PRAVNU POMOĆ

773

KORISNIKA/CE PRIMILO
LEKARSKE PREGLEDE

17

OSOBA IZ TRI ROMSKE PORODICE
UNAPREDILO ŽIVOTNE USLOVE

1.928

KORISNIKA/CA POBOLJŠALO
BEZBEDNOST I USLOVE STANOVANJA

10

grantova dodeljeno

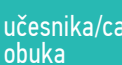
98.429 €

doprinos Programa

32.120 €

opštinsko sufinansiranje

335

učesnika/ca
obuka
175 muškaraca i 160 žena

280

sertifikovano
144 muškarca i 136 žena

184

zaposleno
112 muškaraca i 72 žene

7

STRUČNA
PRAKSA

2

OBUKA ZA POZNATOG
POSLODAVCA

1

OBUKA ZA
TRŽIŠTE RADA

Dvadeset dvoje **mladih ljudi** (20 muškaraca, dve žene) registrovali su firme nakon što su njihove poslovne ideje izabrane na javnom konkursu, a potom prošli kroz celishodno mentorstvo, koje je pokrilo sve aspekte upravljanja biznisom. Otvoreno je dodatnih 19 radnih mesta.

Uz to je Evropski PROGRES, u saradnji s Centrom za socijalnu politiku, omogućio da 28 korisnika (17 muškaraca i 11 žena) iz **ranjivih društvenih grupa** registruju firme i otvore još 90 radnih mesta – 39 stalnih i 51 na određeno vreme.

Neposrednu korist od pilot-mera iz Strategije za **socijalno uključivanje Roma** imale su 3.634 osobe (1.588 muškaraca i 2.046 žena): u oblasti zapošljavanja, 338 Roma završilo je obuku koja će im omogućiti da lakše dođu do zaposlenja ili su

potpomognuti u delatnostima kojima ostvaruju zaradu; na planu obrazovanja, 176 romske dece popravilo je svoje znanje srpskog jezika i matematike, a 65 roditelja upoznato je s tim koliko je važno da svojoj deci omoguće obrazovanje; 515 korisnika socijalne zaštite obučeno je o posledicama ranih brakova, a njihov status regulisan je uz besplatnu pravnu pomoć; na planu zdravstvene zaštite, 773 korisnika obavila su sistematski pregled, a tri romske porodice dobile su priliku da poboljšaju uslove života nakon što su im kuće renovirane; za 1.928 stanovnika naselja poboljšani su bezbednosni aspekti života unapređivanjem sanitarnih i higijenskih uslova i ugradnjom sistema za zaštitu od požara.

Program je podržao 43 partnerska projekta organizacija **civilnog društva** i lokalnih samouprava u 24 opštine, od čega je direktnu korist imalo 3.300 ljudi, uz jasnu usredsređenost na ekonomsko osnaživanje ranjivih grupa i olakšan pristup osnovnim pravima i javnim službama. U četiri opštine korisnice ovih projekata sačinjeni su i usvojeni kriterijumi za transparentnu i nediskriminatornu raspodelu fondova iz lokalnog budžeta, namenjenih organizacijama civilnog društva tokom trajanja Programa.

16

projekata
sprovedeno

3.634

Roma/kinja direktnih korisnika/ca
1.588 muškaraca i 2.046 žena

„EL SISTEMA“ – KOMPONOVANJE BUDUĆNOSTI

Evropski PROGRES je obezbedio blizu dva miliona evra za projekte koji doprinose razvoju obrazovnog sektora. Dok se većina projekata bavila infrastrukturom, osam ih je bilo okrenuto inkluzivnom obrazovanju, od kog posebnu korist imaju najranjivija deca.

Jedan od ovih projekata, „Orkestri i horovi nade“, uključivao je 200 časova muzike zasnovanih na globalno priznatoj metodologiji „El sistema“, za više od 200 dece.

Ovakvi besplatni časovi klasične muzike, koji siromašnoj deci pomažu u razvoju, prvi put su uvedeni u Venecueli 1975. godine. Metodologija je od tada usvojena u 60 zemalja širom sveta, s četiri miliona polaznika – dece i mladih. UNESCO je ovaj program proglasio najuspešnijom inicijativom socijalnog uključivanja na svetskom nivou, jer mu je cilj da poboljša kako muzičke, tako i međuljudske veštine i ojača samopouzdanje učesnika.

Ovaj projekat pokazao se posebno bitnim za stotinak romske dece koja su u njemu učestvovala. Projekat je sprovedo Udruženje "Music Art" u partnerstvu s jednom muzičkom školom i tri osnovne škole iz Vranja, Vranjske Banje i Surdulice, kao i s četiri romske organizacije civilnog društva iz Vranja i okolnih opština. Ne samo što su unapređene muzičke veštine već je zahvaljujući projektu smanjen broj dece koja prekidaju školovanje i smanjena je stopa vršnjačkog nasilja.

Perica Kamberović
učesnik projekta

Vežbanje je bilo zabavno. Naučili smo kako da štimujemo instrumente i kako da sviramo u orkestru. Naši roditelji su veoma ponosni na nas, kao i publika.

Jadranka Joksimović
ministarka za evropske integracije

Zapošljavanje žena i njihovo uključivanje na tržište rada jedan je od prioriteta Vlade Republike Srbije i zato smo mi aktivni partneri u svim aktivnostima koje imaju za cilj unapređenje društvenog i ekonomskog položaja žena i rodne ravnopravnosti.

RODNA RAVNOPRAVNOST

Evropski PROGRES je, u partnerstvu s organizacijom UN Women, radio na jačanju institucionalnog okvira za **rodnu ravnopravnost**. Usvojeno je dvanaest od šesnaest lokalnih akcionih planova za rodnu ravnopravnost, sastavljenih uz podršku Programa. Zahvaljujući zagovaranju, 32 opštine potpisale su Evropsku povelju o ravnopravnosti žena i muškaraca na lokalnom nivou. Uvedeno je rodno odgovorno budžetiranje.

Implementacija 18 projekata kojima su podržani **lokalni mehanizmi rodne ravnopravnosti** pozitivno je uticala na živote 1.589 osoba (1.291 žene i 298 muškaraca). Na planu ekonomskog osnaživanja, 149 žena saznalo je više o preduzetništvu, 28 ih je dobilo materijale za poljoprivrednu proizvodnju, 15 je započelo sa sertifikacijom za organsku proizvodnju i pet žena dobilo je bespovratna sredstva za započinjanje biznisa.

Deset lokalnih ženskih odborničkih mreža¹² okupilo je 97 odbornica koje su sačinile deset godišnjih planova rada, kao i preporuke o unapređivanju lokalnih politika kako bi se povećala uključenost žena u proces donošenja odluka i kako bi se doprinelo poboljšanju položaja žena.

Program je obezbedio i **medicinsku opremu** za zaštitu reproduktivnog zdravlja žena u zdravstvenim ustanovama devet opština.¹³ Kampanja podizanja svesti „Nađi vremena“ rezultirala je, pored ostalog, i odlaskom 747 žena na ginekološki pregled. Uz to, 60 medicinskih radnika prisustvovalo je predavanju o trendovima u lečenju malignih bolesti.

¹² U opštinama Aleksinac, Brus, Babušnica, Knjaževac, Medveđa, Merošina, Surdulica, Svrlijig, Priboj i Prijepolje.

¹³ Aleksinac, Bela Palanka, Babušnica, Brus, Doljevac, Gadžin Han, Knjaževac, Merošina i Svrlijig.

SUNCE JE TAMO GDE JE NAJPOTREBNIJE

Radeći u najslabije razvijenim opštinama, Evropski PROGRES razvio je mehanizme kojima će premostiti propuste u ponuđenim uslugama tamo gde lokalne institucije, usled ograničenog budžeta i ljudskih kapaciteta, nisu uspele da odgovore na različite potrebe građanstva. Najčešće su u takvim situacijama organizacije civilnog društva bile te koje su pozivane da doprinesu svojim specijalizovanim veštinama i ljudskim resursima.

Udruženje za cerebralnu paralizu iz Ivanjice opštine jedna je od takvih organizacija. Ovo udruženje, osnovano 2002. godine i akreditovano od Ministarstva za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja, postalo je jedan od vodećih ponuđača socijalnih usluga u opštini gde trenutno živi 2.200 ljudi s posebnim potrebama.

Kroz dva projekta, finansirana s 30.175 evra iz kase Fonda za učešće građana, Udruženju za cerebralnu paralizu Ivanjice omogućeno je da poboljša kvalitet života više od 100 dece sa smetnjama u razvoju. Obezbeđen im je bolji pristup zdravstvenim službama, uz radionice okupacione i rekreativne terapije, nabavljena je nova oprema, a 18 lica obučeno je da postanu licencirani lični asistenti.

Postignuti rezultati bili su toliko impresivni da je, nakon isteka finansijske podrške koju je pružao Program, Ministarstvo rada na sebe preuzelo finansiranje ovog programa.

Svetlana Glavinić
predsednica Udruženja za cerebralnu paralizu, Ivanjica

Ovim projektom osnažujemo porodice i sprečavamo institucionalizaciju dece, tako što decu zadržavamo u zajednici, podržavajući uz to u potpunosti i njihove roditelje.

Ginevi buket za Ubatuu!

URABILLA

KOMUNIKACIJA I PODIZANJE JAVNE SVESTI

O radu Evropskog PROGRES-a i koristi koju su od njega imali građani Srbije, kao i o doprinosu Evropske unije i Vlade Švajcarske razvoju područja uključenog u realizaciju Programa, aktivno je izveštavano kako na lokalnom, tako i na nacionalnom nivou.

Evropa, to si ti

Programske aktivnosti su, tokom godina, generisale više od 5.000 medijskih izveštaja, od čega preko 40% u nacionalnim medijima. Pripremljeno je i distribuirano 110 izveštaja za štampu, a veliku medijsku pažnju izazvalo je više od 50 poseta i događaja kojima su prisustvovali visoki zvaničnici.

Tokom perioda realizacije raslo je interesovanje za predstavljanje Programa na društvenim mrežama, što je rezultiralo s blizu 10.000 pratilaca na Fejsbuku i 1.000 na Tviteru. Veb-stranica Evropskog PROGRES-a ostala je najpopularniji izvor informacija, s 5.000 posetilaca mesečno, a blizu 200.000 tokom četiri godine.

Program je, uz to, obezbedio da potrebe za komunikacijom neposrednih korisnika budu zadovoljene kako kroz pojedinačne aktivnosti, tako i preko ciljnih grupa.

Na četiri godišnja likovna konkursa izloženo je blizu 1.000 likovnih radova iz gimnazija uključenih u Program, na teme inspirisane evropskim vrednostima, lokalnim razvojem, evropskim integracijama i projektima koje je Evropski PROGRES realizovao u mestima u kojima učenici pohađaju gimnaziju. Konkurs je imao dvojaku vrednost – sačinjavanje popularnog programskog kalendara i podizanje svesti o evropskim vrednostima među srpskom omladinom.

Jednogodišnja informativno-edukativna kampanja **Čiji je cilj bio da približi evropske integracije stanovništvu jugoistočne i jugozapadne Srbije „Evropa, to si ti“**, započeta je u oktobru 2016. godine i bila je usmerena na informisanje građana i građanki – prevashodno omladine i predstavnika medija – o prednostima procesa evropskih integracija i obimu donacija Evropske unije i Švajcarske Srbiji. Susreti sa mladima su organizovani u deset gimnazija i na dva fakulteta, a u okviru kampanje organizovano je i pet nezavisnih događaja, kao i sedam lokalnih festivala.

U okviru kampanje „Evropa to si ti“ organizovano je i takmičenje za najbolje ideje kako poboljšati kvalitet predavanja i/ili života đaka u gimnazijama stiglo je 25 radova iz 17 opština i 20 gimnazija. Konkurs je završen kvizom znanja „Evropa i ti“ na temu procesa evropskih integracija, gde su dva pobjednička tima¹⁴ osvojila po 100.000 dinara koji će biti uloženi u nominovane projekte.

¹⁴ Ambasadori, gimnazija iz Novog Pazara, i tim „Vitezovi zdravlja“ iz bujanovačke Stručne škole „Sveti Sava“

Štefen Hudolin

Šef II sektora operacija Delegacije Evropske unije u Srbiji

Izuzetno je bitno da građani Srbije saznaju o mogućnostima koje pruža proces evropskih integracija. To znanje otvara vrata iskustvima i veštinama zahvaljujući kojima će njihove zajednice osetno uznapredovati.

Tokom kampanje 2017. godine su održana **tri medijska seminara** za 68 novinara lokalnih i nacionalnih medija iz Novog Pazara, Niša i Beograda, čime je poboljšano razumevanje i olakšano izveštavanje o pristupu donacijama i načinu na koji se dodeljuju tokom procesa EU integracija. U Beogradu je, u saradnji s Ministarstvom za evropske integracije, održan uspešan medijski seminar za predstavničke nacionalnih medija, a šefica pregovaračkog tima za pristup Republike Srbije Evropskoj uniji održala je posebno predavanje.

Tromesečni **Konkurs za najbolje medijske priloge o evropskim integracijama u jugoistočnoj i jugozapadnoj Srbiji**, organizovan u partnerstvu s Delegacijom Evropske unije, SDC-om i MEI-om, zvanično je završen izborom osam pobednika, od 67 učesnika koji su konkurisali sa priložima na niz tema –

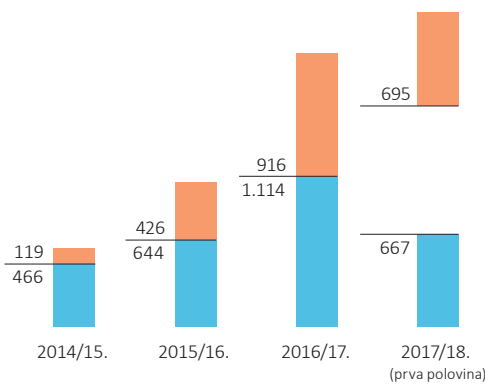
od zaštite od poplava i zaštite životne sredine, preko podrške razvoju poljoprivrede, pa do samozapošljavanja lica s posebnim potrebama i borbe protiv rodni i etničkih predrasuda. Pobednici su nagrađeni opremom koja će poboljšati tehnički kvalitet njihovog izveštavanja. Konkurs je predstavljao zajedničku inicijativu MEI-a i Delegacije Evropske unije, a nagrađeni novinari dobili su priliku da otputuju na dve studijske ture, u Beograd i Brisel, gde su saznali više o izveštavanju o evropskim integracijama.

Evropski PROGRES je tokom više od tri godine trajanja podržao **15 lokalnih festivala** okrenutih omladinskim aktivnostima, kulturi i inkluziji najranjivijih grupa na području koje je pokrивao Program, obezbeđujući tako promociju i očuvanje raznolikosti i bogatstva kulture u jugoistočnoj i jugozapadnoj Srbiji.

IZVEŠTAJI U LOKALNIM MEDIJIMA (2.981)

IZVEŠTAJI U NACIONALNIM MEDIJIMA (2.156)

191.000

POSETA INTERNET STRANICI

755

PRATILACA

679.000

OSOBA VIDELO OBJAVE

9.061

LAJKOVA

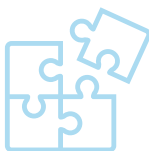
KAKO SMO DOPRINELI PROMENAMA

Tokom sprovođenja Evropskog PROGRES-a uloženi su značajni naponi u poboljšanje ekonomske i socijalne infrastrukture, povećanje konkurentnosti lokalnih privreda, unapređenje socijalne inkluzije i veće razumevanje procesa dobrog upravljanja i rodne ravnopravnosti. Stranice koje slede prikazuju podršku pruženu u ovim posebnim tematskim oblastima, podršku koja je doprinela pozitivnim promenama u životima ljudi stvaranjem bolje perspektive za život u opštinama.

*
Rezultati programa su u ovom delu publikacije predstavljeni po tematskim oblastima. Neke programske aktivnosti, odnosno relevantni projekti, korisnici i rezultati su uključeni u više različitih tema i stoga će u ukupnom proračunu investicija i uticaja biti različiti od podataka koji su prethodno prikazani u ovoj publikaciji. Svaku tematsku oblast bi zato trebalo posmatrati kao zaseban skup podataka nezavisno od drugog, u ovoj publikaciji prikazanog, kako u tematskom prikazu, tako i u onom baziranom na postavljenim rezultatima programa

3

socijalna preduzeća osnovana kroz partnerske projekte organizacija civilnog društva i lokalnih samouprava, što je dovelo do otvaranje 19 stalnih i devet privremenih radnih mesta

5

klastera mikro, malih i srednjih preduzeća podržano u uvođenju inovativnih praksi, kako bi se unapredila konkurentnost članica klastera

4

tradicionalna proizvoda brendirana kako bi se unapredio njihov nastup na tržištu, kao i konkurentnost lokalne privrede

7

grupa poljoprivrednih proizvođača dobilo je opremu kako bi se poboljšala njihova proizvodnja i otvorilo šest stalnih i osam sezonskih radnih mesta

16

malih i mikro preduzeća dobilo je opremu kako bi proširilo i unapredilo proizvodnju i otvorilo preko 40 novih radnih mesta

43

žene dobile su opremu kako bi pokrenule sopstvena preduzeća, unapredile svoj ekonomski položaj i otvorile 92 nova radna mesta

16

preduzeća primilo je pomoć u uvođenju standarda kvaliteta hrane, kako bi se unapredila njihova konkurentnost na lokalnom i međunarodnom tržištu

28

pripadnika/ca ranjivih grupa dobilo je, kao podršku samozapošljavanju, grantove za nabavku opreme i otvorilo 39 stalna i 51 privremeno radno mesto

32

grupe poljoprivrednih proizvođača podržano je u unapređenju kapaciteta kroz obuke i studijsku posetu Francuskoj

22

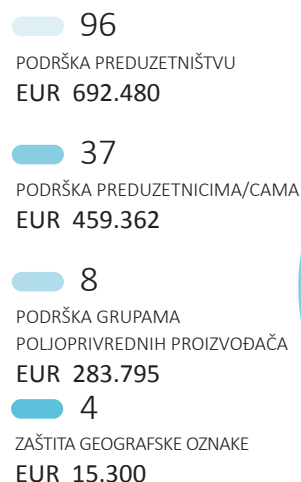
mlade osobe dobile su opremu kako bi pokrenule svoja preduzeća i unapredila ekonomski položaj putem održivog stvaranja prihoda

PODRŠKA PREDUZEĆIMA I PREDUZETNIŠTVU

Evropski PROGRES obezbedio je blizu 1,5 miliona evra za podršku preduzećima i preduzetništvu na jugoistoku i jugu Srbije.

145 projekata
EUR 1.450.937
sredstava
oko 400 stalnih radnih
mesta otvoreno
do sada

Kroz Evropski PROGRES, pola miliona evra uloženo je u pokretanje 93 nova preduzeća, dok su tri socijalna preduzeća osnovana kroz partnerske projekte organizacija civilnog društva i lokalnih samouprava. Evropska unija i Vlada Švajcarske takođe su obezbedile opremu za 16 mikro i malih preduzeća (MMP) u ukupnoj vrednosti od 229.536 evra, dok je minimum 20% od odobrenog iznosa svakog granta uloženo direktno u lokalne zajednice kroz aktivnosti društveno odgovornog poslovanja. Kako bi se proširio obim izvoza i podstakao rast poslovanja, šesnaest preduzeća dobilo je podršku u vrednosti od 60.000 evra za sertifikaciju ili resertifikaciju međunarodnih standarda kvaliteta i bezbednosti hrane, dok su četiri lokalne samouprave i udruženja dobile tehničku pomoć u procesu zaštite geografske oznake tradicionalnih poljoprivrednih proizvoda. Konačno, kako bi se stvorilo podsticajnije okruženje za poljoprivrednu proizvodnju, 32 grupe poljoprivrednih proizvođača podržane su u izgradnji kapaciteta, dok je sedam od njih dobilo opremu i uvelo nove tehnologije u proizvodnju.

Majkl Davenport

Na vama je sada da kroz obrazovanje, upornost i slogu iskorenite sve predrasude koje tako često ograničavaju ovaj region da iskoristi sve svoje izuzetne kapacitete i stane rame uz rame sa ostatkom Evrope.

Nj.E. ambasador i šef Delegacije Evropske unije u Republici Srbiji od 2014. do 2017. godine

Dnevni centar za osobe sa smetnjama u razvoju izgrađen u Brusu

projekat omogućio je albanskoj deci u Bujanovcu i Preševu da unaprede svoje znanje srpskog jezika uvođenjem asistenata u redovnu nastavu srpskog kao nematernjeg jezika

pripadnika/ca ranjivih grupa dobilo je grantove za samozapošljavanje, što je unapredilo njihov ekonomski položaj i produbilo društvenu integraciju

žene podržane su u pokretanju sopstvenih preduzeća, kako bi se unapredilo njihov ekonomski položaj

projekta lokalnih samouprava (LSU) i organizacija civilnog društva (OCD) unapredilo je pristup zdravstvenim i socijalnim uslugama za ranjive i marginalizovane građane i stvorilo mogućnosti za ekonomsko osnaživanje i međuetnički dijalog

mlade osobe podržane u otvaranju preduzeća, što je unapredilo njihov ekonomski položaj putem održivog stvaranja prihoda

projekata romskih i drugih OCD unapredilo je pristup zaposlenju, stanovanju, socijalnoj zaštiti, zdravstvu i bezbednosti romske zajednice

opština poboljšalo je zapošljivost članova najranjivih grupa kroz stručne obuke

socijalna preduzeća osnovana, omogućivši stalno zaposlenje 19 osoba iz ranjivih i marginalizovanih grupa

PODRŠKA SOCIJALNOJ INKLUZIJI

Evropska unija i Vlada Švajcarske su kroz Evropski PROGRES obezbedile preko dva miliona evra za podršku projektima socijalne inkluzije u južnoj Srbiji.

168 projekata
 EUR 2.144.164
 uloženo
 Preko 7.000
 korisnika/ca

Preko dva miliona evra uloženo je kroz Evropski PROGRES u unapređenje socijalne inkluzije i osnaživanje najranjivijih građana i građanki u oblasti u kojoj se Program sprovodio. Više od 800.000 evra opredeljeno je za preko 40 partnerskih projekata organizacija civilnog društva i lokalnih samouprava, sprovedenih kroz Fond za učešće građana, 250.000 evra uloženo je u projekte koji su pomogli 4.000 Roma i Romkinja u oblastima zapošljavanja, stanovanja, socijalne zaštite, zdravstva, obrazovanja i bezbednosti. Preko pola miliona evra iskorišćeno je za nabavku opreme kao podrška samozapošljavanju žena i mladih, što je dovelo do osnivanja 65 novih preduzeća. Pored toga, kao deo šire intervencije koju je Centar za socijalnu politiku sproveo u ime Evropskog PROGRES-a, 28 pripadnika i pripadnica ranjivih grupa podržano je u preduzetničkim poduhvatima. Stručne obuke organizovane kroz projekat vredan preko 100.000 evra omogućile su da više od 300 osoba stekne znanje i veštine potrebne za dobijanje posla i rezultirale sa više od 180 novih radnih mesta do sada.

19
 PODRŠKA INKLUZIJI ROMA I ROMKINJA
 EUR 243.954

1
 ASISTENTI U NASTAVI U
 BUJANOVCU I PREŠEVU
 EUR 110.128

10
 STRUČNE OBUKE
 EUR 98.428

1
 LOKALNA INFRASTRUKTURA
 EUR 109.900

28
 PODRŠKA SAMOZAPOŠLJAVANJU
 RANJIVIH GRUPE
 EUR 78.000

43
 ŽENSKO PREDUZETNIŠTVO
 EUR 356.404

43
 FOND ZA UČEŠĆE GRAĐANA
 EUR 810.427

22
 PREDUZETNIŠTVO MLADIH
 EUR 189.166

1
 PODRŠKA OPŠTINAMA U UNAPREĐENJU
 POLITIKA SOCIJALNE INKLUZIJE
 EUR 112.000

NOVA ZGRADA ZA DVOJEZIČNO VISOKO OBRAZOVANJA NA JUGU SRBIJE

U novembru 2015. godine, nakon devet meseci izgradnje, zvanično je otvoren novi, visokoškolski objekat, bujanovačko odeljenje Ekonomskog fakulteta u Subotici.

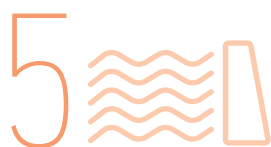
Pre izgradnje novih prostorija, bujanovačko odeljenje fakulteta, osnovano 2011. godine, bilo je smešteno u iznajmljenim prostorijama u lokalnom Kulturnom centru a podržavali su ga, u različitim kapacitetima, Koordinaciono telo za opštine Preševo, Bujanovac i Medveđa, lokalna samouprava, OEBS i EU. U 2015. godini, kada je upisana četvrta generacija studenata, sa povećanjem broja učenika, nedostatak prostora postao je očigledan.

Skoro milion evra je uloženo u projekat izgradnje - EU i švajcarska vlada izdvojile su 800.000 evra kroz Evropski PROGRES,

dok je Vlada Srbije, preko opštine Bujanovac i Koordinacionog tela, doprinela 180.000 evra. Objekat, izgrađen u skladu sa najvišim evropskim standardima, pokriva površinu od 2.300 kvadratnih metara i uključuje, između ostalog, šest savremenih dobro opremljenih učionica, biblioteku i karijerni centar.

Dvojezičnu nastavu na ovom Fakultetu, jedinstvenom na jugu Srbije, sada pohađa gotovo 400 albanskih i srpskih studenata. Novi studenti mogu da izaberu između četiri studijska programa: finansije, bankarstvo i osiguranje, agrobiznis i poljoprivredna ekonomija, računovodstvo i revizija i marketing.

projekata zaštite od erozije doprinelo je bezbednosti građana i građanki i njihove imovine od efekata poplava

projekata uvođenja geografskog informacionog sistema u opštine olakšalo je planiranje razvoja

planova detaljne regulacije i studija upravljanja turističkom destinacijom omogućili su održiv razvoj turističke destinacije Golija, kao i pet okolnih opština

prioritetnih lokalnih infrastrukturnih projekata unapredilo je socijalnu i ekonomsku infrastrukturu u opštinama

plan detaljne regulacije razvijen je kako bi se podržalo privlačenje investicija i revitalizovala opštinska urbana područja

komplet tehničke dokumentacije proizveden kako bi se unapredila opštinska infrastruktura u oblastima obrazovanja, kulture, socijalnih usluga, turizma i prikupljanja otpada

PODRŠKA RAZVOJU INFRASTRUKTURE

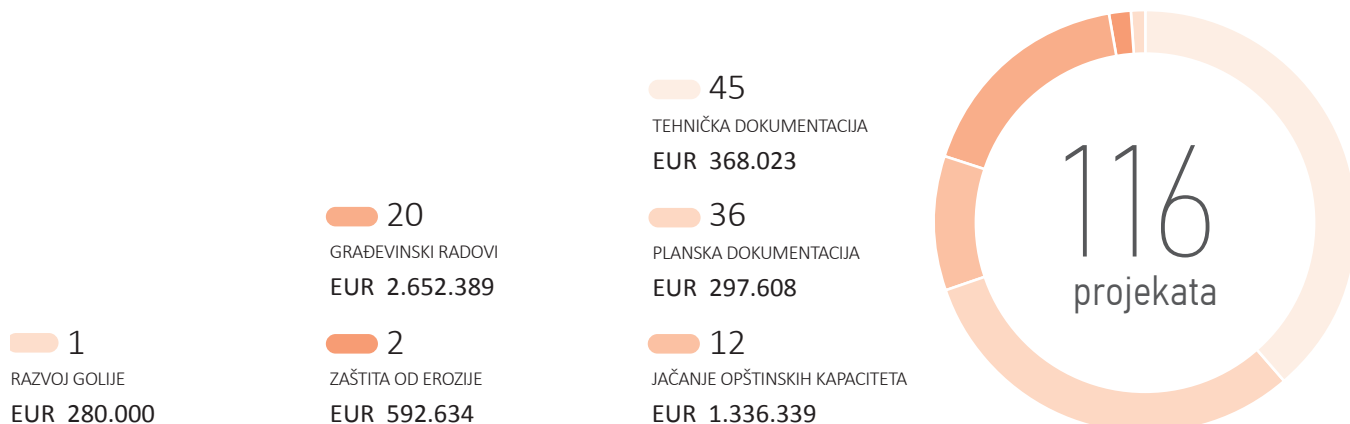
Kroz Evropski PROGRES, Evropska unija i Vlada Švajcarske obezbedile su blizu 5,5 miliona evra podrške infrastrukturnim projektima u južnoj Srbiji.

116 projekata
EUR 5.526.993
uloženo

Evropska unija i Vlada Švajcarske izdvojile su blizu 5,5 miliona evra za realizaciju više od 100 projekata usmerenih ka poboljšanju infrastrukture u 34 opštine jugoistočne i jugozapadne Srbije.

To je postignuto kroz direktnu podršku realizaciji prioritetnih projekata opštinske infrastrukture i kroz jačanje lokalnih kapaciteta za sprovođenje ovakvih projekata.

U izgradnju objekta bujanovačkog odeljenja Ekonomskog fakulteta u Subotici uloženo je blizu milion evra; pola miliona evra je investirano u radove na zaštiti od erozije sliva reka Raške i Puste reke; 1,8 miliona evra je bilo opredeljeno za 19 prioritetnih projekata socijalne i ekonomske infrastrukture, dok je preko 300.000 evra usmereno na razvoj glavnih projekata koji stvaraju ključni preduslov za pokretanje infrastrukturnih projekata za poboljšanje pristupa socijalnim i komunalnim uslugama i bolje poslovno okruženje. Uz podršku Programa izrađeno je i 36 planova detaljne regulacije koji stvaraju uslove za razvoj industrijskih zona i vrednovanje prirodnog i kulturnog nasleđa najvažnijih turističkih mesta ovog područja.

Ursula Lojblj

Mi smo tokom poslednjih 15 godina značajno ulagali u prenošenje naših znanja i iskustava ali tako da odgovaraju lokalnom kontekstu, a kada lokalne samouprave primene te principe u svakodnevnom radu, onda građani i građanke žive kvalitetnije uz unapređene javne usluge.

direktorka Švajcarske kancelarije za saradnju

UČEŠĆE GRAĐANA DEO OBRAZOVNOG SISTEMA

U okviru podrške opštinama u izradi lokalnih politika i administrativnih propisa, Program je definisao pristup povezivanja principa dobrog upravljanja sa infrastrukturnim projektima.

U selu Zapadni Mojstir, u opštini Tutin, izgrađena je nova osnovna škola sa predškolskim odeljenjem, ambulantom i školskim dvorištem opremljenim za sportske aktivnosti. Međutim, za lokalnu zajednicu ova škola će biti i kao mesto za okupljanje, rekreaciju i kulturni centar. Uz novu školu, lokalna samouprava je izgradila i pristupni put ovom lokalitetu, nadajući se da će na taj način oživeti selo i sprečiti migracije.

Pored građevinskih radova, školska administracija je podržana u primeni principa dobrog upravljanja. Usvajanjem Pravilnika o radu školskog odbora, u njegov rad su uključeni i predstavnici roditelja. Ova praksa omogućava lokalnom stanovništvu da izrazi mišljenja o upravljanju školom i da učestvuje u donošenju odluka u vezi sa korišćenjem školskih prostora i sadržajem nastavnih i vannastavnih aktivnosti.

Evropski PROGRES je uveo sličnu praksu u 15 drugih projekata u okviru područja gde se Program sprovodi kojom se unapređuje primena principa transparentnosti, odgovornosti, nediskriminacije, učešća građana i efikasnosti.

16

LSU usvojilo je ili izmenilo
33 relevantna propisa u okviru
16 infrastrukturnih projekata

23

stručna centra
za dobro upravljanje
uspostavljena

13

opština podržano u reformama
lokalnog upravljanja kroz usvajanje/izmenu
21 propisa

27

opštinskih predstavnika/ca unapredilo
kapacitete kroz niz obuka i studijsku posetu

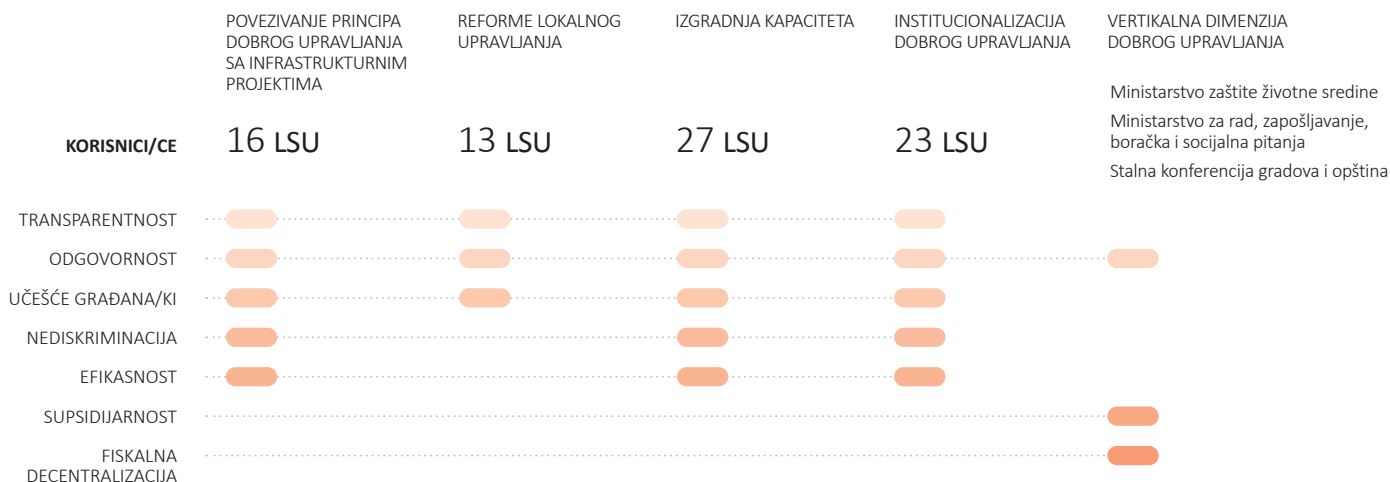
PODRŠKA DOBROM UPRAVLJANJU

EU i Vlada Švajcarske obezbedile su kroz Evropski PROGRES blizu 800.000 evra za unapređenje primene principa dobrog upravljanja u južnoj Srbiji, što čini važan uslov i suštinski element u naporima svih društava da postignu održiv razvoj.

54 lokalna propisa
izmenjena ili razvijena
EUR 718.000 uloženo

Dobro upravljanje je važan uslov i suštinski element u naporima svih društava da postignu održiv društveno-ekonomski razvoj, zasnovan na demokratiji, vladavini prava i ljudskim pravima. Evropski PROGRES je nastojao da pet principa dobrog upravljanja- odgovornost, transparentnost, učešće, nediskriminacija i efikasnost budu sastavni deo svih aktivnosti, u meri u kojoj je to bilo relevantno.

U cilju jačanja kapaciteta lokalnih samouprava (LSU) da unaprede dobro upravljanje (DU) Program je održao šest obuka i organizovao jedno studijsko putovanje za 27 opštinskih službenika. Napori uloženi u rad na institucionalizaciji kapaciteta DU rezultirali su uspostavljanjem stručnih centara za DU u 23 lokalne samouprave, dok je uz aktivnosti usmerene na reforme lokalne uprave 13 opština usvojilo 21 regulativu, pre svega unapređujući na taj način upravljanje imovinom i nivo odgovornosti. Program je nastavio da primenjuje jedinstveni pristup u povezivanju infrastrukturnih projekata i dobrog upravljanja, što je dovelo do usvajanja 33 lokalne regulative koje doprinose povećanju odgovornosti, učešća, transparentnosti, efikasnosti i nediskriminacije kao glavnih principa DU.

1.118

žena ekonomski osnaženo kroz dva ciklusa partnerskih projekata organizacija civilnog društva i lokalnih samouprava (LSU) kao i projekata za društveno uključivanje Roma i Romkinja, a uslovi su stvoreni i za angažman još 78 žena

MEDICINSKA OPREMA I KAMPANJA

Preko Programa je nabavljena medicinska opremu u vrednosti od 109.500 evra za službe za zdravstvenu zaštitu žena u devet domova zdravlja u programskim opštinama.

Javna zdravstvena kampanja „Nađi vremena“, koja je pratila nabavku opreme, postigla je značajne rezultate u oblasti javnog zdravlja: 747 žena je prošlo besplatne ginekološke preglede, 1.129 žena je prisustvovalo događajima gde je imalo priliku da se u svojim mestima dodatno informišu o značaju redovnih zdravstvenih pregleda i boljem reproduktivnom zdravlju

žena. O značaju prevencije preko 400.000 ljudi je informisano putem tradicionalnih, a 81.196 putem kampanje sprovedene preko društvenih medija.

Pored toga, 60 zdravstvenih radnika prisustvovalo je predavanju na kome su predstavljeni rezultati kampanje ali i savremeni trendovi u lečenju malignih bolesti. Pored toga, kroz Program je nabavljen rentgen za bolnicu u Prokuplju što će poboljšati kvalitet zdravstvenih usluga koje ovaj zdravstveni centar pruža za 110.000 građana i građanki.

13

opština uvelo je rodno osetljivo budžetiranje

12

opština usvojilo ili izmenilo Lokalne akcione planove za rodnu ravnopravnost

43

projekta ženskog preduzetništva podržano

21

plan za izgradnju kapaciteta izrađen prema meri opština

32

opštine usvojile Evropsku povelju o jednakosti žena i muškaraca na lokalnom nivou

10

ženskih odborničkih mreža osnovano

10

zdravstvenih centara dobilo opremu za unapređenje zdravlja žena

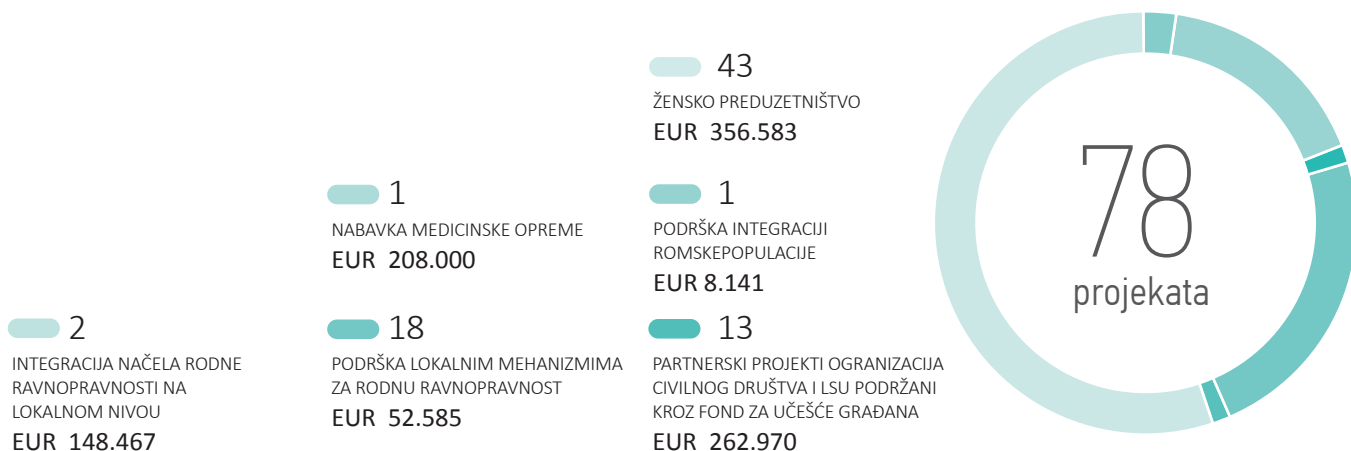
PODRŠKA RODNOJ RAVNOPRAVNOSTI

EU i Vlada Švajcarske su, oslanjajući se na rezultate prethodnog programa, opredelile blizu milion evra kroz Evropski PROGRES za aktivnosti usmerene na unapređenje rodne ravnopravnosti u južnoj Srbiji.

78 projekata
 EUR 912.857 uloženo
 975.843 korisnika/ce
 95 radnih mesta otvoreno

Program je kroz 43 granta ukupne vrednosti 356.583 evra omogućio da nezaposlene žene započnu svoje vlastite biznise. Pored toga, kao rezultat projekata za osnaživanje žena sprovedenih kroz Fond za učešće građana (CIF), otvoreno je 118 privremenih i stalnih radnih mesta. Takođe, kroz podršku lokalnim mehanizmima za rodnu ravnopravnost, sprovedeno je 18 projekata koji su za cilj imali realizaciju prioriternih aktivnosti definisanih u lokalnim akcionim planovima za rodnu ravnopravnost.

Od 2014. godine u partnerstvu sa UN Women izrađen je 21 plan za izgradnju kapaciteta, 12 lokalnih samouprava usvojilo je ili revidiralo lokalne akcione planove za rodnu ravnopravnost, 32 LSU su usvojile Evropsku povelju o ravnopravnosti žena i muškaraca u lokalnom životu, a 13 opština je uvelo rodno odgovorno budžetiranje. Pored toga, Program je podržao osnivanje lokalnih ženskih odborničkih mreža u deset opština i pružio podršku aktivnostima usmerenim na izgradnju kapaciteta.

PUT PRED NAMA

Marko Vujačić

Nacionalni menadžer Evropskog PROGRES-a

U proteklih nekoliko godina zajedno smo postigli mnoge dobre rezultate i, što je još važnije, postavili temelje za projekte koji u predstojećim godinama mogu dovesti do osetne pozitivne promene u razvoju jugoistočne i jugozapadne Srbije.

Dostići željeni nivo razvoja i viši životni standard, međutim, nije lak zadatak. Lokalne samouprave u ovim delovima zemlje nastavljaju da se suočavaju s ozbiljnim izazovima – broj onih koji žive na ivici siromaštva i dalje je prevelik, potreba za investiranjem u infrastrukturu je očigledna, nezaposlenost je smanjena, mada u nekim sredinama i dalje izuzetno visoka, dok najozbiljniji problemi verovatno ostaju negativni demografski trendovi i migracija omladine.

Ne postoji brzo rešenje. Uprkos tome, neke od lekcija naučenih kroz rad Evropskog PROGRES-a mogle bi biti korisne. Za ozbiljan napredak potrebni su dugoročno razmišljanje i planiranje, kao i istrajnost i doslednost. Politika i razvoj su međusobno povezani, ali bi politika trebalo da je u službi razvoja, a ne obratno, kako je ponekad slučaj. Koordinacija rada lokalnih i nacionalne vlasti, kako na planu politika, tako i na planu kompetencija i projekata, morala bi biti intenzivnija. Lokalne samouprave ne bi smele da zaborave da građani, prevashodno kroz organizacije civilnog društva, mogu biti dragoceni partneri u naporom radu na poboljšanju kvaliteta života zajednice.

Dobro upravljanje je, u mnogim aspektima, suštinski deo rešenja. Lokalne samouprave koje usvoje dobro upravljanje – koje, drugim rečima, neprestano nastoje da povećaju odgovornost, transparentnost, efikasnost, svrsishodnost i učešće građana, kao i sprovođenje antidiskriminatornih mera – jesu one koju su uspešne. Ovakav rad pozitivno utiče na poboljšanje života građana na lokalnu.

Dobra vest je to što u svemu ovome nismo sami. Razvojni programi i posvećeni donatori – Evropska unija i Vlada Švajcarske, u saradnji s Vladom Srbije – podržavali su razvojne napore lokalnih samouprava ne samo tokom protekle tri godine već duže od decenije, a nastaviće to da čine i u

budućnosti, novim programima. Budući naružani višedecenijskim iskustvom, razumeju složenost izazova i neće uskratiti svoju podršku, što je ohrabrujuće i korisno. Kada se, međutim, podvuče crta, na lokalnim je samoupravama i svima nama koji živimo u Srbiji da zasučemo rukave i dovedemo zemlju do onog nivoa gde će, s pravom i ponosno, stajati rame uz rame s razvijenim društvima.

Република Србија

Program finansira EU

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Agency for Development
and Cooperation SDC

Sprovodi program

